

v odvolacím řízení podle § 483 třetí odstavec c. ř. s. jest nepřípustno. Nelze tedy ukládati prvému soudu, aby se listinou a dohodou tou zabýval a důvod k založení žalobního nároku v nich hledal.

Čís. 9742.

Ubytování vojska na Slovensku.

§ 35 zák. čl. XXXVI:1879 vztahuje se jen na ubytování trvalé.

O ubytování v případě mobilisace jedná zák. čl. LXVIII:1912.

(Rozh. ze dne 15. března 1930, R I 147/30).

Soud první stolice (krajský civilní soud v Praze) odmítl pro nepřípustnost pořadu práva žalobu o náhradu škody z ubytování vojska na Slovensku. Rekursní soud zamítl námitku nepřípustnosti pořadu práva. Důvody: Soud první stolice rozhodl, že tento spor nepatří na pořad práva, poněvadž jde o náhradu za poškození objektů zabraných za účelem přechodného ubytování vojska podle zákona čl. XXXVI:1879 a o této náhradě rozhodují podle § 20 tohoto zákona správní úřady. Názor tento nepokládá rekursní soud za správný. Zákon čís. XXXVI:1879 v § 1 rozeznává ubytování stálé a přechodné a v § 2 vykládá tento dvojitý pojem. Podle tohoto výkladu jest pokládati za přechodné ubytování vojska jen takové, které se stalo z podnětů přechodných a jen na dobu těchto podnětů, na př. při pochodech, vojenských cvičeních a pod. Podle žaloby zabralo československé vojsko v lednu 1919 budovy a šad velkostatku v T. na Slovensku náležejícího žalobci, užívá jich až dosud a za ubytování vyplácí žalobci vojenský erár ubytovací poplatky. Na těchto objektech způsobilo vojsko žalobci škodu, již se domáhá touto žalobou. Uváží-li se, že vojsko zabraných místností od ledna 1919 až do dnešního dne používá, nelze tvrditi, že se ubytování vojska v zabraných místnostech stalo jen z podnětu přechodného, nýbrž za tím účelem, by tam stále bydlelo, poněvadž k jeho ubytování jiných místností není po ruce. Nelze proto toto ubytování pokládati za přechodné, i když obě strany souhlasně tak uvádějí, nýbrž za stálé ubytování vojska. Je to stejné ubytování, jako když obec vystaví kasárna a v nich se vojsko ubytuje a stát platí za toto ubytování poplatky ubytovací. A tu § 35 ubyt. zákona stanoví, že škodu způsobenou na takových objektech lze jen soudně vymáhati. Není proto pořad práva vyloučen. Na souzený případ nelze použiti zákona čís. 304/1921, poněvadž se zabraní budov stalo v roce 1919, kdy tohoto zákona ještě nebylo a zákon o ubytování dosud jest v platnosti.

Nejvyšší soud zrušil usnesení nižších soudů a uložil prvému soudu, by, doplně řádně řízení, znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Prvý soud odmítl žalobu pro nepřípustnost pořadu práva, poněvadž prý jde podle přednesu stran o přechodné ubytování a tu že patří nárok na náhradu škody podle § 20 zák. čl. XXXVI:1879 před politické úřady, nikoli na pořad práva. Rekursní soud zamítl námitku nepřípustnosti pořadu práva a uložil soudu své stolice, by ve věci samé jednal a rozhodl, neboť prý jde o ubytování trvalé a tu že podle § 35 cit. zák. může škoda vymáhána býti jen pořadem soudním. Avšak i mínění své stolice, že jde o ubytování přechodné, i mínění druhé stolice, že jde o ubytování trvalé, spočívá na vratkých základech. Žalobce v žalobě v odst. III udal, že za ubytování, o něž jde, vyplácí mu vojenský erár přechodné ubytovací poplatky, avšak v odst. V. dokládá žalobní nárok předpisem § 35 cit. ubyt. zákona, že podle něho vojenská správa má mu škodu nahraditi a žalobce ji má vymáhati soudně, avšak tento § 35 právě se vztahuje jen na ubytování trvalé, jsa obsažen v oddílu druhém, jenž v §§ 21—37 jedná o trvalém ubytování, takže již žaloba sama jest ve zmatku, zaujímajíc stanovisko obojaké, ač jedno vylučuje druhé. Žalovaný erár zaujal pevné stanovisko, že jde o ubytování přechodné a že tedy soudy nejsou příslušné. I když se vezme na pomoc § 2 cit. zák., jenž vymezuje pojem ubytování trvalého a ubytování přechodného, jak rekursní soud správně činí, nelze se rozhodnouti ani pro to ani pro ono, ano tu není než tvrzení, že ubytování, o něž jde, je přechodné, pokud se týče trvalé, tedy tvrzení pouhého pojmu, ale skutková povaha případu není udána a probrána, takže nelze říci, který z obou pojmů je skutkově naplněn. Žalobce, jak řečeno, tvrdil, že mu erár vyplácí přechodné ubytovací poplatky, což ovšem není žádnou z pojmových známek přechodnosti, jak je udává § 2, ale byl by to přece aspoň jistý náznak přechodnosti, a vedl o tom důkaz svědkem R-em a výsledkem stran. Žalovaný erár vedl o tom, že ubytování to jest jen přechodné, důkaz administrativními vojenskými spisy a další důkaz si vyhradil. Je zjevno, že tyto spisy mohly o skutkové povaze sporného ubytování podati žádoucí vysvětlení. V jednacím protokolu ze dne 5. prosince 1929 udala žalující strana, že o ubytování rozhodovalo ministerstvo národní obrany. Pak-li tomu tak, mohlo by toto ministerstvo podati zprávu o skutkovém stavu věci a nebylo by na závadu, kdyby si soud zprávu tu nebo příslušné spisy vyžádal z úřadu, an otázku přípustnosti pořadu práva musí míti z úřadu na paměti (§ 240 třetí odstavec, § 261 poslední odstavec c. ř. s., § 42 j. n.) a tudíž i z úřadu vyšetřiti, když a pokud toho třeba. Ale to ještě není vše, k čemu třeba zřetel obrátiti. Zákonný článek XXXVI:1879 jedná jen o ubytování v čase míru, avšak je tu také zákonný článek LXVIII:1912, jenž jedná o t. zv. válečných úkonech, mezi něž patří podle § 21 i ubytování v případě mobilisace t. j. v čase a z podnětu války. Ačkoli tento § 21 odkazuje co do ubytování ve všeobecnosti na předpisy platné pro přechodné ubytování v míru, tak, ač by to bylo pro otázku nepřípustnosti pořadu práva stejné, přece tu neplatí § 20 zák. čl. XXXVI:1879, podle něhož při přechodném ubytování rozhodují poli-

tické úřady, nýbrž § (32) 33 zák. čl. LXVIII z roku 1912, podle něhož právě i o náhradě škody ubytovaným vojskem způsobené rozhodují smíšené komise správní, takže zde, při ubytování mimomírovém, jest pořad práva vyloučen. A ovšem jest i možné, že tu jde o ubytování v případě mobilisace. Právě žalobce již v žalobě, že ubytování datuje od ledna 1919, kdy prý bez jeho vědomí obsadilo čsl. vojsko jeho budovy (srv. § 30 cit. zák. čl. z roku 1912) a od té doby dodnes jich užívá. Ovšem pak jest i možné, že ubytování původně válečné přešlo časem v ubytování mírové. Jest tedy věc neúplně probrána a nevysvětlena, takže není ještě zralá k rozhodnutí.

Čís. 9743.

Má-li býti zřízen dítěti poručník podle § 176 obč. zák., není otec (aniž jeho jménem podpůrce) povolán povolati poručníka.

Není důvodem vylučujícím matku z poručnictví, že je s otcem ve sporu o rozvod manželství od stolu a lože a že budou v tomto sporu upraveny majetkové poměry matky dítěte.

(Rozh. ze dne 15. března 1930, R I 151/30).

Manželský otec dítěte byl zbaven svéprávnosti pro marnotratnost a byl dán pod opatrovnictví. Soud první stolice ustanovil dítěti poručníkem Remberta K-a. Důvody: Podle § 196 obč. zák. má býti poručníkem jmenován především ten, koho povolali buď otec nebo, nepořídil-li o tom, matka, není-li překážek uvedených v §§ 191 až 194. K povolání poručníka jest tedy přede všemi oprávněn otec dítěte, kdežto matce dává zákon k tomu oprávnění jen pro případ, že otec sám povolání poručníka neprovedl. Také odpor proti ustanovení určité osoby poručníkem (§ 194 obč. zák.) má matka jen, je-li oprávněna k povolání poručníka. Těchto zákonných ustanovení jest tu užití přes to, že otec ještě žije, proto, poněvadž zvláštního ustanovení pro případ, kde se poručenství zřizuje podle § 176 obč. zák., není a ustanovení § 196 obč. zák. nejlépe odpovídá danému případu (§ 7 obč. zák.). Poněvadž v tomto případě otec svým zastáncem právo povolání poručníka vykonal a navržený poručník není osobou podle zákona nezpůsobilou, ani z poručenství vyloučenou, nemá soud důvodu, by ho odmítl. K rekursu matky dítěte ustanovil ji rekursní soud poručnicí a spoluporučnicí Remberta K-a. Důvody: Prvý soud míní, že v projednávaném případě vykonal otec svým zastáncem právo povolání poručníka podle § 196 obč. zák. a že proto matka k povolání poručníka v tomto případě není oprávněna. Leč první soud je na omylu přehlížeje, že otec dítěte byl prohlášen za marnotratníka, pokud se týče byl pro marnotratnictví zbaven svéprávnosti, a že následkem toho pozbyl dočasně nad dítětem moci otcovské, z kteréžto příčiny bylo právě zavedeno právem poručenství nad dítětem. Právo otcovo vytčené v § 196 obč. zák. jest výronem moci otcovské, a proto nepřísluší manželskému otci, který moci otcovské